

Bilim Akademisi AKADEMİK ÖZGÜRLÜKLER Raporu – 2015

Bilim Akademisi'nin kuruluş ilkelerinden birisi bilim alanında özgürlüktür. Bilim özgürlüğü aynı zamanda Anayasa m. 27'de, bilimsel özerklik ise Anayasa m. 130'da güvence altına alınmıştır. Ancak ülkemizde yaşanan bir dizi olay akademisyenler için var olması zaruri olan bu özgürlük ortamına ciddi müdahalelerin olduğuna işaret etmektedir.

Kasım 2014'de kamuoyu ile paylaştığımız “*Türkiye Sağlık Enstitüleri Başkanlığı Kurulması ile Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı'nın Değerlendirmesi*” hakkındaki raporumuzda¹ da altına çizmeye çalıştığımız gibi özgürlük ve özerklik ortamı üniversitelerin gereği gibi fikir üretiminde bulunması için olmazsa olmaz unsurlardır. Diğer temel haklardan farklı olarak bilim özgürlüğünün aslında en önemli getirisi bilim insanının kendisi için değil toplum içindir. Zira fikir üretiminden doğrudan faydalanacak olan toplumdur. Ekonomik büyümenin ve küresel ölçekte rekabet edebilmenin itici gücünün “bilgi” olduğu bugün tartışmasız olduğuna göre bu bilginin ana üretim kaynağı olan üniversitelerin de bu üretimini teşvik edici bir özgürlük ortamının yaratılması zaruridir.

Nitekim Avrupa Konseyi'nin bu alana özgülenmiş çok sayıda Tavsiye Kararında da ifade edildiği gibi akademik özgürlük ve kurumsal özerklik temel ilkeleri üniversitelerin vazgeçilmez unsurlarıdır ve bu değerlerin korunması hem ilgili toplumun hem de genel olarak insanlığın yararınadır. Bu bağlamda araştırma ve eğitimde akademik özgürlük, ifade etme, bilgi yayma, araştırma yapma ve gerçekleri kısıtlama olmaksızın aktarma özgürlüğünü garanti altına alır. Tarih, akademik özgürlük ve üniversite özerkliğinin ihlal edilmesinin her zaman entelektüel gerileme, dolayısıyla sosyal ve ekonomik bir duraklama ile sonuçlandığını göstermiştir.²

Üniversitelerin özerkliği kendisini dört noktada göstermektedir. Bunlar

- organizasyonel (örgütsel) özerklik,
- mali özerklik,
- istihdama dair özerklik ve
- bilimsel özerkliktir.

Ancak Avrupa Üniversiteler Birliği'nin 2011'de yayınlanan ve internet üzerinden de ulaşılabilen bir araştırmasının sonuçlarına göre Türkiye 29 Avrupa ülkesi arasında örgütsel özerklikte 28., finansal özerklikte 23., istihdama dair özerklikte 21. ve akademik özerklikte 25. sırada yer almaktadır.³

Örgütsel özerklik konusunda ülkemizin önemli bir sorununun rektör atamaları olduğu açıktır. Yıllardır 2547 sayılı Yüksek Öğretim Kanunu m. 13 ve Anayasa m.

¹ http://bilimakademisi.org/wp-content/uploads/2014/11/Tuseb_Metin_Son_Son.pdf

² Bkz. Recommendation CM/Rec (2012)7 of the Committee of Ministers to member States on the responsibility of public authorities for academic freedom and institutional autonomy; European Council, Recommendation 1762 (2006) on Academic Freedom and University Autonomy.

³ <http://www.university-autonomy.eu/>

104 ve 130'un verdiği yetkiye dayanarak, devlet üniversitelerinin demokratik seçimlerle belirlediği en çok oy alan rektör adayları yerine, YÖK'ün ve/veya Cumhurbaşkanı'nın alt sıralardaki adaylara öncelik vermesi olgusu ile karşılaşılmaktadır. Oysa seçim yapılan bir sistemde sandıktan çıkan iradeye öncelik verilmesi asıl olmalıdır. Kuşkusuz dünyada rektör belirlemeleri konusunda bir dizi farklı model uygulanmakla birlikte üniversitelerin kendi yöneticilerini seçmeleri modeli özerkliği en üst düzeyde sağlayan sistemdir. Bu seçime mevzuatı imkân veren ülkemizde seçim sonuçlarının daha sonra hiçbir gerekçe olmaksızın göz ardı edilmesi uygulamasından vazgeçilmesi elzemdir.

Özerklik kadar bilim özgürlüğü de üniversitelerin can damarıdır. Bu özgürlük aslında en temel düşünce ve ifade özgürlüğünün bir yansıması gibi dursa da onun da ötesine geçmektedir. Herhangi bir baskı veya korku olmaksızın eğitime ve öğrenme özgürlüğü üniversitenin işlevini gerçekleştirebilmesi için zaruridir. En üst düzede bilimsel bir çıktıyı temin için toplumun ve devletin, araştırma ve kendini ifade edebilmek için gerekli özgürlük alanına dokunmaması elzemdir. Oysa Yükseköğretim Kurumları Yönetici, Öğretim Elemanı ve Memurları Disiplin Yönetmeliği incelendiğinde öyle bazı disiplin suçları görülmektedir ki, bunların bilim özgürlüğü ile bağdaştırılması mümkün değildir.⁴ Örneğin bu Yönetmelik uyarınca

- bilimsel tartışma ve açıklamalar dışında, yetkili olmadığı halde basına, haber ajanslarına veya radyo ve televizyon kurumlarına resmi konularda bilgi veya demeç vermek (m. 6, ö),
- üniversite yöneticilerinden izin almadan yerinde toplantı yapmak, nutuk söylemek veya konferans, konser, temsil, tören, açık oturum ve benzeri faaliyetler düzenlemek (m. 9, u),
- yurt dışında Devletin itibarını düşürecek veya görev haysiyetini zedeleyecek tutum ve davranışlarda bulunmak (m. 11, ğ)

kademe ilerlemesinin durdurulması ve hatta kamu görevinden çıkarma gibi ölçsüz cezalara tabi tutulmuştur. Oysa bir bilim insanının basında görüş beyan etmesi veya konferans düzenlemesi için izin alması gerekliliğini kabul etmek bilim özgürlüğüne bağlı ifade özgürlüğünün açıkça ihlalidir. Aynı şekilde Türkiye'deki insan hakları ihlalleri hakkında yurt dışında düzenlenen bir konferansta konuşmacı olmanın "devletin itibarını düşüreceği" gerekçesi ile disiplin soruşturmasına tabi tutulabilmesi de son derece tehlikeli bir özgürlük kısıtlamasıdır.⁵

⁴ Bu konuda yine Bilim Akademisi tarafından hazırlanmış olan rapor için bkz.

<http://bilimakademisi.org/wp-content/uploads/2014/02/Etik-Komisyonu-Raporu-Taslak-2.pdf>

⁵ Anayasa Mahkemesi'nin 14 Ocak 2015 tarihli kararı ile bu Yönetmeliğin temelini oluşturan Yüksek Öğretim Kanunu m. 53 (b) fıkrası, disiplin cezalarını belirlemesine rağmen disiplin suçu oluşturan eylemleri tanımlamaması nedeniyle suçlarda kanunilik ilkesine aykırı bulunarak iptal edilmiştir (E. 2014/100, K. 2015/6 ve R.G. 7.4.2015, sy. 29319). 9 aylık bir geçiş düzenlemesi sonunda bu fıkra yürürlükten kalkacak ve buna bağlı olarak ilgili disiplin yönetmeliği de temelsiz kalacaktır. Bu aşamada konunun doğrudan yönetmelik yerine kanunla düzenlenmesi beklenmelidir. Ümit edilir ki yeni yasal düzenleme bahsi geçen türde disiplin suçu tiplerine yeniden yer vermesin.

Nitekim Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi'nin (AİHM) Türkiye aleyhine verdiği bir dizi karardan aslında bilim özgürlüğünün olması gereken kapsamı ve bunun nasıl ihlal edildiği anlaşılmaktadır. Bu kararlara ilişkin bazı örnekler aşağıdaki gibidir:

- **Cox v. Turkey**, (Application no. 2933/03), 20 Mayıs 2010: Başvuru sahibi Norma Jeanne Cox Türkiye'de yükseköğrenim görmüş ve Türk üniversitelerinde çalışan bir akademisyendir. Ancak kendisinin gerek Ermeni tehciri gerekse Türkiye'nin Kürt politikası hakkında yaptığı yayınlar nedeniyle 1986 yılında iş sözleşmesi feshedilmiş ve ülkeye girişi yasaklanmıştır. Mahkeme, Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'nin (AİHS) 10. maddesinin ihlal edildiği sonucuna varmıştır.
- **Altuğ Taner Akçam v. Turkey**, (Application no. 27520/07), 25 Ekim 2011: Karara konu olayda Taner Akçam'ın 1915'de gerçekleşen Ermeni tehciri hakkında bir gazetede yazmış olduğu yorum yazısının bilimsel çalışmalarının bir devamı olarak bilim ve ifade özgürlüğü tarafından korunduğu, Akçam'ın sürekli olarak TCK m. 301 (Türklüğe hakaret) maddesi çerçevesinde yargılanma tehdidinin bulunmasının başlı başına AİHS m.10'u ihlal etmeye yeterli olacağı sonucuna varılmıştır.
- **Hasan Yazıcı v. Turkey**, (Application no. 40877/07), 15 Nisan 2014: Başvuru sahibi Prof. Dr. Hasan Yazıcı'nın Prof. Dr. İhsan Doğramacı hakkında ileri sürdüğü intihal iddiası nedeniyle Türk Mahkemeleri önünde yargılanması ve kişilik hakkı ihlali nedeniyle tazminata mahkûm edilmesi Mahkeme tarafından AİHS m. 10'a aykırı bulunmuştur. Mahkemeye göre özellikle eski YÖK başkanı hakkında bu tür bir iddianın bilinmesi konusunda kamunun önemli bir menfaati olduğu ve başvuru sahibinin sunduğu delillerin gereği gibi değerlendirilmediği gerekçeleri ile AİHS ihlal edilmiştir.
- **Mustafa Erdoğan and others v. Turkey**, (Applications nos. 346/04 and 39779/04), 27 Mayıs 2014: Olayda başvuru sahibi ve anayasa hukuku profesörü Mustafa Erdoğan 2001 yılında Fazilet Partisinin kapatılması kararını ve özellikle Anayasa Mahkemesi hakimlerinin laiklik algısını eleştiren bir yazıyı akademik olmayan bir dergide yayınlamış ve daha sonra AYM hakimlerinin kişilik haklarını ihlal ettiği gerekçesi ile manevi tazminat ödemeye mahkum olmuştur. Mahkemeye göre bir ülkenin mahkeme teşkilatının işleyişi hakkında bilgi ve değerlendirmeleri öğrenmekte kamunun açık menfaati vardır ve bu ifade özgürlüğü kapsamında korunur. Yine Mahkemeye göre: *"... araştırma ve eğitim özgürlüğü, ifade özgürlüğünü, bilgi yayma, hiçbir kısıtlama olmaksızın araştırma yapma ve doğruları paylaşma özgürlüğünü güvence altına almalıdır (bkz. 1762 numaralı Avrupa Konseyi Tavsiye Kararı (2006)). Bu nedenledir ki akademisyenlerin araştırmalarını yürütme ve bulgularını yayınlamaya ilişkin kısıtlamaları dikkatli bir incelemeye tâbi tutmak Mahkemenin bugüne kadar geliştirdiği içtihatları ile örtüşmektedir.(...) Bu özgürlük sadece akademik veya bilimsel araştırma ile sınırlı değildir, aynı zamanda akademisyenlerin araştırma ve profesyonel uzmanlık alanlarında tartışmalı veya benimsenmeyen fikirleri bile özgürce ifade edebilmesine kadar uzanır. Bu özgürlük belirli bir siyasal sistem içinde kamu kurumlarının işleyişine dair bir fikri ifade etmek olabileceği gibi bunun*

eleştirisi de olabilir.” Bu gerekçelerle mahkeme başvuru sahiplerinin AİHS m. 10 ile güvence altına alınan ifade özgürlüğünün ihlal edildiğine kanaat getirmiştir.⁶

Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi'nin Türkiye'deki uygulamalara ilişkin kararları incelendiğinde bilimsel araştırma ve ifade özgürlüğü ile ilgili birçok sorunlu uygulama olduğu hemen göze çarpmaktadır. Bilim Akademisi'nin dikkatine sunulan ya da basına yansımış olan şekliyle ele alınan bu tür yeni ihlallerin örnekleri aşağıda üç başlık altında sıralanmıştır.

Akademisyenlerin Ceza Yargılamasına Tabi Tutulması Örnekleri

- **Onur Hamzaoğlu:** Kocaeli Üniversitesi Tıp Fakültesi Halk Sağlığı Anabilim Dalı öğretim üyesi Prof. Dr. Onur Hamzaoğlu uzun yıllardır Kocaeli sanayi havzasında üretim metotlarının beraberinde getirdiği endüstriyel kirliliğin yarattığı sağlık sorunları üzerine araştırma yapan bir öğretim üyesidir. Bu alanda çok sayıda makalesi SCI indeksli dergilerde yayınlanmıştır. Nitekim araştırma sonuçları 2006'da TBMM'de bir araştırma komisyonu oluşturulmasını gerektirecek kadar vahimdir. Buna rağmen Hamzaoğlu üniversitesinin bilimsel araştırma fonu tarafından desteklenen, annelerin ilk sütünde ve bebeklerin ilk kakalarında bazı ağır metaller ve eser elementler saptandığını ortaya koyan bir araştırmayı 2011'de basınla paylaşınca önce şarlatanlıkla itham edilmiş, sonra Kocaeli Büyükşehir Belediye Başkanı İbrahim Karaosmanoğlu ile Dilovası Belediye Başkanı Cemil Yaman “halkta korku ve panik yaratıyor” suçlaması ile hapis cezası ile yargılanması için savcılığa suç duyurusunda bulunmuştur. Diğer yandan üniversite yönetimi Hamzaoğlu hakkında ceza ve disiplin soruşturması başlatılmıştır. Hamzaoğlu kendisine karşı açılan dava ve soruşturmalarda aklanmıştır.
- **Pınar Selek:** Araştırmacılara uygulanan baskıcı yöntemlerin belki de en önemli örneklerinden biri 19 Aralık 2014'de, 16 senelik yargılama sonucunda beraat eden Pınar Selek'tir. Kendisi 9 Temmuz 1998'de tarihinde Mısır Çarşısı'nda meydana gelen bir patlamanın sorumlusu olarak gözaltına alınmış ve 2000 yılına kadar tutuklu kalmıştır. Oysa patlamanın bir bombadan kaynaklandığı yönünde bile kesin bir bilirkişi raporu bulunmamaktadır. Pınar Selek beraatına kadar geçen süre içinde bilimsel araştırmalarını yurt dışında sürdürmek zorunda kalmıştır.
- **Ali Ekber Doğan:** Mersin Üniversitesi Kamu Yönetimi Bölümü Öğretim Üyesi Yrd. Doç. Dr. Ali Ekber Doğan, 2-3 Nisan 2014'te Mersin İmece Gazetesi'ne verdiği röportajda, yeni seçilen Mersin Büyükşehir Belediye Başkanı Burhanettin Kocamaz'ı eleştirdiği için hakkında hakaret davası açılmıştır. Doğan, söz konusu röportajda Belediye Başkanı Kocamaz'ın 1994-2014 yılları arasında belediye başkanlığı yaptığı Tarsus'taki uygulamalarından yola çıkarak Mersin seçim sonuçlarını değerlendirmiştir. Belediye Başkanı Burhanettin Kocamaz'ın röportajdaki

⁶ Ayrıca bkz. **Sorguç v. Turkey** (Application no. 17089/03), 23 Haziran 2009, **Sapan v. Turkey** (Application no. 44102/04), 8 Haziran 2010.

eleştirilerin kendisine hakaret oluşturduğu iddiası savcılık tarafından yerinde bulunarak Doğan hakkında 2 yıla kadar hapis ve kamu görevinden men edilme cezası talebiyle dava açmıştır. Doğan, kentleşme ve yönetim bilimi alanında uzmandır ve belediyeçilik üzerine yazdığı kitapları bulunmaktadır. Eylül 2014’de dava beraat ile sonuçlanmıştır.

- **Esat Rennan Pekünlü:** Ege Üniversitesi’nde Astronomi Profesörü olan Rennan Pekünlü İzmir 4. Asliye Ceza Mahkemesi’nin 13 Eylül 2012 tarihinde verdiği karar sonucunda iki yıl bir ay hapis cezasına çarptırılmış, iki yıldan uzun hapis cezaları ertelenmediği için Kasım 2014’te Foça Açık Cezaevine girmiştir. Profesör Pekünlü, türbanlı bir öğrenci hakkında tutanak tutması ve fotoğrafını çekerek üniversite yönetimine bildirmesi nedeniyle eğitim ve öğretim hakkını engellediği savıyla yargılanmıştır. Bilim Akademisi, Profesör Pekünlü’nün davranışlarının hukuka uygun olup olmadığı konusunda herhangi bir yorum yapmaktan özellikle kaçınmaktadır. Zira üniversitede başörtüsü takılmasının izinli olup olmadığı konusunda yasal durum açık değildir. Bir üniversitenin, hele böylesi belirsiz bir durumda, öğretim üyesini ceza yargılamasına göndermek yerine, konuyu üniversite içi kanallarla akademik teamüllere uygun olarak çözmesi beklenirdi. Bu konuda herhangi bir adım atılmadan lüzumu muhakeme kararı verilerek olayın tamamen bir üniversite sorunu olmaktan çıkarılıp cezai takibata başlanmasının yolunun açılması Ege Üniversitesi yönetimi için son derece talihsiz bir karar olmuştur.

Akademisyenlere Karşı Basında Karalama Kampanyaları Örnekleri

- **Kemal Şentürk:** Mardin Artuklu Üniversitesi Mimarlık bölümünde yardımcı doçent olan Kemal Şentürk 17 Nisan 2014 günü için KAOS GL’nin temsilcilerinin de katılacağı ve eşcinsellik ile transseksüelliğin sorunlarının tartışılacağı bir etkinlik ilan etmiştir. Ancak bu toplantının bir haber sitesi tarafından ‘ahlaksız etkinlik’ olarak duyurulması üzerine ilan edilen tarihten bir gün önce iptal edilmesi basındaki karalama kampanyalarının etkilerinin nereye varabileceğine bir örnektir. Toplantıyı her şeye rağmen güvenlik tedbirleri altında yapmak yerine bilimsel toplantı özgürlüğünün bu şekilde sınırlanması ve hatta “iptal yetmez, bu sapık buradan gitmeli” gibi ibarelerle Şentürk’e saldırılmaya devam edilmesi akademisyenler üzerindeki baskının açık örnekleridir.
- **Barış Ünlü:** Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi öğretim üyesi Yrd. Doç. Dr. Barış Ünlü, “Türkiye’de Siyasal Hayat ve Kurumlar” dersinin Ocak 2015’deki final sınavında Kürt sorunu ile ilgili bir soru sorması nedeniyle basın tarafından hedef haline getirilmiştir. Öğretim üyesi bu sınavda Abdullah Öcalan’ın farklı tarihlerde kaleme aldığı metinlerin ulus-devlet, devrimci şiddet ve demokrasi gibi kavramlar ekseninde tartışılmasını istemesi bilimsel çerçevesinden soyutlanarak basında ele alınmış ve kendisinin basın yoluyla saldırılara maruz kalmasını beraberinde getirmiştir.

Akademisyenlere Karşı Üniversitelerde Uygulanan Baskıcı Yöntemlere Örnekler

- **Ekim 2014:** Yedi yıldır Yıldız Teknik, İstanbul Teknik, Mimar Sinan Üniversitelerinin Şehir ve Bölge Planlama Bölümleri ile TMMOB Şehir Plancıları Odası İstanbul Şubesi tarafından "İstanbul Buluşmaları" adlı toplantılar etkinlik ortağı üniversitelerden birinde gerçekleştirilmekteydi. Örneğin toplantı, 2012'de "Afet ve Dönüşüm Kıskaçında: İstanbul ve Planlama" YTÜ'de, 2013'de "Altüst İstanbul" başlığıyla Mimar Sinan'da yapılmıştır. Ancak İstanbul buluşmalarının sekizincisi "Bizim İstanbul" başlığıyla Yıldız Teknik Üniversitesinde yapılması planlanırken toplantıya dört gün kala YTÜ yetkilileri toplantının "akademik olmadığı" gerekçesiyle yer iznini geri çekmişlerdir.
- **Nisan 2015:** İstanbul Bilgi Üniversitesi yönetimi University of California Los Angeles (UCLA), İstanbul Bilgi Üniversitesi ve Tarih Vakfı'nın ortaklaşa gerçekleştirmeyi planladığı 'Ermeni Soykırımı: Kavramlar ve Karşılaştırmalı Perspektifler' konferansının organizasyondan tamamen çekilmiş ve konferansın üniversite mekânlarında düzenlenmesine izin vermemiştir. Konferans 26 Nisan'da aynı isimle Boğaziçi Üniversitesi'nde düzenlenmiştir. Her ne kadar konferansa idari prosedüre uygun başvuru olmaması gerekçesiyle izin verilmediği açıklaması yapılmış olsa da konferansın konusu nedeniyle engellendiği kanaati basına yansımıştır.
- **Eren Paydaş/Tolga Şirin:** Gezi olayları sırasında Marmara Üniversitesi'nde öğrenci grupları arasında çıkan tartışmaları izleyen araştırma görevlileri hakkında üniversite yönetimi tarafından soruşturma başlatılmış, aylar süren soruşturma sonucunda Şirin ve Paydaş'ın dosyaları 11 Şubat 2014'te, "üniversite öğretim mesleğinden çıkarma" cezası verilmesi teklifi ile YÖK'e gönderilmiştir. YÖK iki öğretim görevlisi için de ceza uygulamamıştır.
- **Ceyda Sungur:** İstanbul Teknik Üniversitesi Mimarlık Fakültesi araştırma görevlisi Ceyla Sungur 33a kadrosuna alınmayan iki akademisyen hakkında bu kadroya atanmalarını ve bu konudaki yargı kararlarının dikkate alınmasını savunan toplu bir e-posta yazdığı için '*e-posta yazmak yoluyla araştırma görevlilerini provoke etmek*' gerekçesiyle soruşturma başlatılmıştır.
- **Mustafa Şanlı:** Akdeniz Üniversitesi'nde Yardımcı Doçent olan Mustafa Şanlı Berkin Elvan'ın ölüm gününde "*Arkadaşlar bugün 14 yaşında bir çocuk öldü*" dediği için bir öğrenci ile tartışmış, sonrasında kendisi hakkında suç duyurusunda bulunmuş, savcılığın takipsizlik kararı üzerine de hakkında üniversite tarafından disiplin soruşturması başlatılmıştır.
- **Leyla Gören:** 28.03.2013 tarihinde İTÜ Rektörlüğünden Prof. Dr. Leyla Gören'e gönderilen bir yazı ile İTÜ binasında yaşanan "*izinsiz gösteri niteliğindeki olaylar nedeniyle*" ön inceleme yapıldığı ifade edilmiş, Gören'e olaylara katılması gerekçesiyle siciline geçmeksizin yazılı olarak uyarı verildiği, fiillerinin tekerrürü halinde hakkında yasal işlem başlatılacağı bildirilmiştir. Gören hakkında herhangi bir disiplin

- soruşturması yapılmadığı ve savunmasının alınmadığı anlaşılmaktadır. Diğer yandan gönderilen yazıda olayların bir izinsiz gösteri olarak nitelendirilmesinin de neye dayandırıldığı açıklanmamıştır. Hukuken soruşturma olmaksızın böyle bir uyarıda bulunulamayacağı gibi, savunma hakkının da bu kadar ciddi şekilde ihlal edilmesi ayrıca düşündürücüdür.
- Gezi olayları devam ettiği sırada Kamu Emekçileri Sendikaları Konfederasyonu'nun aldığı grev kararına 4-5 Haziran 2013 tarihinde Marmara Üniversitesi İletişim Fakültesi'nden 11 öğretim görevlisi destek vermiş, ancak greve katıldıkları için 8 kişi hakkında '24 ay kıdem durdurma' cezası, 3 öğretim görevlisine de (Figen Algül, Can Özbaşaran ve Cemile Tokgöz Bakıroğlu) 'görevden çekilmiş sayma' cezası verilmiştir. İlgililer cezalar nedeni ile YÖK'e itiraz etmiş ve YÖK Yüksek Disiplin Kurulu ceza alan 11 araştırma görevlisinin cezalarını usulden bozarak kaldırmıştır.
 - **Hayrettin Ökçesiz:** İstanbul Aydın Üniversitesi Hukuk Fakültesinde profesör olan Hayrettin Ökçesiz, Cumhurbaşkanlığı seçimleri sonrasında en çok oyu alarak Cumhurbaşkanı olan Recep Tayyip Erdoğan'ın milletvekilliğinin düştüğü ve mevzuata aykırı olarak başbakanlık görevinden istifa etmediği gerekçesiyle hakkında suç duyurusunda bulunmuştur. Bunu takiben Aydın Üniversitesi Rektörlüğü tarafından YÖK Disiplin Yönetmeliği m. 6, ö uyarınca "*Bilimsel tartışma ve açıklamalar dışında, yetkili olmadığı halde basına, haber ajanslarına veya radyo ve televizyon kurumlarına resmi konularda bilgi veya demeç vermek*" gerekçesiyle kınama cezası verilmiş, kendisine dersten el çektirilmiş ve daha sonra işten çıkartılmıştır. Prof. Ökçesiz hakkında ayrıca çalıştığı üniversitenin adını basında küçük düşürdüğü gerekçesi ile manevi tazminat davası açılmış ancak açılan bu davalardan biri mahkeme tarafından reddedilmiştir.
 - **Hasan Acar:** Basına yansıyan bilgiler çerçevesinde, Yozgat Bozok Üniversitesi Tıp Fakültesi Dekanı Prof. Dr. Hasan Acar dekanlığı sürerken, üniversitedeki usulsüz bazı işlemlerden kuşkulularak, dönemin üniversite yöneticilerine yolsuzlukları anlattığı bir yazı göndermiştir. Kuşkulandığı ihalelere imza atmayan Acar, Yozgat Başsavcılığı'na başvurmuş ve Bozok Üniversitesi'nde görevli bazı bürokratlar ve işadamları hakkında suç duyurusunda bulunmuştur. Acar'ın başvurusu üzerine açılan soruşturmada çok sayıda şüpheli tutuklanmış ve Yozgat Başsavcılığı da iddiaları ciddi bularak, 27 sanık hakkında Yozgat Ağır Ceza Mahkemesi'nde dava açmıştır. Ancak bu gelişmeler sonrasında Acar hakkında soruşturma yürütülmüş, 2010 yılında profesörlük unvanı geri alınmış ve üniversiteyle ilişkisi de kesilmiştir. Acar, verilen cezalara karşı YÖK'e ve idare mahkemesine ayrı ayrı başvurular yapmış verilen 8 cezanın tamamı, YÖK ve mahkemeler tarafından iptal edilmiştir. İlişğinin kesilmesi işleminin iptali için de dava açan Acar, haklı bulunsa da davalar kesinleşmediğinden görevine dönememiştir.

Örneklenen bu olayların da gösterdiği gibi ülkemizde bilim özgürlüğünün evrensel ilkelere uygun şekilde tanındığını söylemek çok zordur. Ancak yukarıda da ifade edilmiş olduğu gibi, ne kadar kışkırtıcı, rahatsız edici veya azınlıkta olsa da görüşlerini ifade özgürlüğü özellikle bilim insanları için en temel özgürlüktür.

Bunun ellerinden alınmasının er ya da geç, Avrupa Konseyi'nin de tespit ettiği gibi, entelektüel gerileme, sosyal ve ekonomik bir duraklama ile sonuçlanması kaçınılmazdır. Bilim Akademisi bu kaygı verici gidişin tersine çevrilmesi ve evrensel standartlarda bilim özgürlüğünün üniversitelerimizde tesisi için gerekli yasal çalışmanın yapılması konusunda her türlü desteği sağlamaya hazırdır.